

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia 08 grudnia 2009 r.

LWA-410-44-02/2009
P/09/069

**Pani
Wanda Biłas
Dyrektor
Szkoły Podstawowej im. I Batalionu Saperów
Kościuszkowskich
w Izabelinie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę w Szkole Podstawowej im. I Batalionu Saperów Kościuszkowskich w Izabelinie² dotyczącą realizacji procesu kształcenia w zakresie wychowania fizycznego i sportu w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 oraz wybranych zagadnień dotyczących roku szkolnego 2009/2010 (do czasu zakończenia kontroli).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 13 listopada 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Szkoły dotyczącą realizacji procesu kształcenia w zakresie wychowania fizycznego i sportu, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, polegających na braku zapewnienia pełnej realizacji programów nauczania oraz bezpieczeństwa uczniów podczas zajęć wychowania fizycznego.

1. W latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009, w procesie dydaktyczno–wychowawczym w klasach I-III, w ramach kształcenia zintegrowanego, założono przeprowadzenie zajęć ruchowych o łącznym wymiarze tygodniowym co najmniej 3 godziny. Było to zgodne z wymogiem określonym w *załączniku Nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół*³. Począwszy od roku szkolnego 2009/2010 w klasie pierwszej stosowany jest program nauczania zintegrowanego oparty na nowej podstawie programowej, zgodnie z *zał. nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z*

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dalej: Szkoła

³ Dz. U. Nr 51, poz. 458 ze zm.

dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁴.

Zajęcia z wychowania fizycznego w klasach IV – VI były prowadzone w wymiarze zgodnym z przepisami *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych*⁵, tj. w ilości 4 godzin lekcyjnych tygodniowo. Liczebność grup ćwiczących na lekcjach wychowania fizycznego wynosiła w badanym okresie od 13 do 25 uczniów. Nauka prowadzona była w 6 oddziałach, w tym w 3 grupach nauczania zintegrowanego.

W toku kontroli NIK stwierdzono, że w wybranym tygodniu na zajęciach z wychowania fizycznego, prowadzonych w klasach IV – VI, obecnych było 95,7% uczniów, spośród których nie ćwiczyło: 2,9% - z powodu zwolnienia lekarskiego, 4,9% - z powodu braku stroju, a 2,4% - zostało zwolnionych z zajęć przez rodziców. Dane te były zbliżone do średniej frekwencji uczniów w Szkole, która w badanych latach szkolnych wynosiła odpowiednio 91,6% i 93,2%.

Nauczyciele prowadzący zajęcia ruchowe w ramach kształcenia zintegrowanego oraz zajęcia z wychowania fizycznego w klasach IV – VI posiadali kwalifikacje określone w § 4 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli*⁶.

2. Uwagi NIK dotyczą warunków, w jakich realizowane są zajęcia ruchowe i wychowanie fizyczne. Szkoła nie posiada własnej sali gimnastycznej. Dopiero od II semestru roku szkolnego 2008/2009 - na podstawie zawartego porozumienia ze Szkołą Podstawową w Józefowie – część zajęć odbywała się na sali gimnastycznej. Pozostałe lekcje wychowania fizycznego prowadzono na korytarzu szkolnym pokrytym linoleum i na zewnątrz szkoły: na boisku szkolnym⁷, placu zabaw i terenie zieleni wokół szkoły.

NIK negatywnie ocenia użytkowanie na zajęciach sprzętu sportowego, nie posiadającego wymaganych atestów lub certyfikatów. Nie posiadały ich m.in. urządzenia do ćwiczeń znajdujące się przed Szkołą, przekazane przez zlikwidowany w 2005 r. Ośrodek Kultury w Izabelinie oraz część sprzętu użyczonego lub przekazanego przez Wójta Gminy w Nieporęcie. Także drobny sprzęt sportowy zakupiony przez Szkołę w okresie objętym kontrolą, nie posiadał atestów lub certyfikatów. Szkoła nie podjęła starań w celu wymiany sprzętu na atestowany. Zgodnie z § 9 ust. 3 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*⁸, szkoły nabywają wyposażenie posiadające odpowiednie atesty lub certyfikaty. Według § 2 tego *rozporządzenia*, dyrektor zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole, a także bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez szkołę poza obiektami należącymi do niej.

⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17

⁵ Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

⁶ Dz. U. Nr 155, poz. 1288 ze zm.

⁷ Obecnie boisko nie jest użytkowane ze względu na rozpoczętą we wrześniu 2009 r. budowę nowej szkoły.

⁸ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

3. Stwierdzono duże zainteresowanie uczniów prowadzonymi przez Szkołę formami zajęć pozalekcyjnych⁹. W roku szkolnym 2007/2008, w zajęciach tych uczestniczyło 139 uczniów, a w roku szkolnym 2008/2009 - 128 (niektórzy uczniowie brali udział w kilku rodzajach zajęć)¹⁰.

NIK zwraca uwagę na spadek uczestnictwa dzieci z klas I – III w zajęciach z gimnastyki korekcyjnej. Spośród 28 uczniów zakwalifikowanych przez lekarza w roku szkolnym 2007/2008 oraz 29 w roku szkolnym 2008/2009, na zajęcia te uczęszczało 20 uczniów w roku szkolnym 2007/2008 i tylko 17 w roku szkolnym 2008/2009, przy czym z powodu choroby nauczyciela, zajęcia z gimnastyki korekcyjnej w roku szkolnym 2008/2009 były prowadzone jedynie w I semestrze. W toku kontroli stwierdzono, że Dyrektor Szkoły nie posiadała informacji na temat stanu zdrowia uczniów z klas IV-VI i ewentualnych potrzeb w zakresie uczęszczania na zajęcia z gimnastyki korekcyjnej w tej grupie wiekowej.

4. Szkoła stworzyła uczniom możliwość udziału we współzawodnictwie sportowym: zawodach, turniejach i rozgrywkach sportowych na terenie gminy i powiatu. W roku szkolnym 2007/2008 uczniowie brali udział w siedmiu, a w 2008/2009 w pięciu imprezach sportowych, na których wielokrotnie, indywidualnie i drużynowo odnosili sukcesy (pięć razy zdobyli I miejsce, siedem razy II miejsce i sześć razy III miejsce).

5. Ustalono, że infrastruktura Szkoły nie pozwalała na pełną realizację przyjętych programów nauczania wychowania fizycznego i nauczania zintegrowanego. Nauczyciele prowadzący zajęcia ruchowe i wychowanie fizyczne nie dokonali odpowiednich modyfikacji treści programowych i ich ewaluacji dostosowujących programy do posiadanej przez Szkołę bazy sportowej. Stwierdzono ponadto, że wybrane programy i plany roczne nie uwzględniały zagadnienia indywidualizacji pracy z uczniami z dysfunkcjami, co było niezgodne z § 4 ust. 1 pkt 2 lit. c *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników*¹¹.

Plan dydaktyczny wychowania fizycznego był spójny z realizowanym programem pod względem doboru materiału nauczania, przyjętych form organizacyjnych i metod realizacji zajęć oraz właściwego dysponowania budżetem czasu na określone rodzaje aktywności. Nie zawierał natomiast opisu wymagań wobec uczniów i sposobów pomiaru ich osiągnięć.

Poczynione w toku kontroli obserwacje zajęć wychowania fizycznego w klasach IV – VI oraz zajęć ruchowych w klasach I – III wykazały dostosowanie przez nauczycieli metod i form organizacyjnych - do warunków w jakich przebiegały zajęcia, osiągnięcie założonych celów oraz indywidualizację wymagań.

NIK zwraca uwagę, że zajęcia z wychowania fizycznego i zajęcia ruchowe prowadzone były przez nauczycieli mianowanych i dyplomowanych, od których zgodnie z § 7 ust. 2 i § 8 ust. 2 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli*¹² wymaga się umiejętności organizacji i doskonalenia warsztatu pracy i ewaluacji własnych działań.

6. Wymagania dotyczące oceniania uczniów na zajęciach wychowania fizycznego zawarte zostały w przedmiotowym systemie oceniania (PSO), który był zgodny z zasadami systemu oceniania obowiązującymi w

⁹ Minitenis, gry i zabawy ruchowe, piłka nożna, tenis stołowy, pływalnia i gimnastyka korekcyjna

¹⁰ Do Szkoły uczęszczało w latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 odpowiednio 108 i 109 uczniów.

¹¹ Dz. U. Nr 89, poz. 730

¹² Dz. U. Nr 260, poz. 2593 ze zm.

szkole (załącznik nr 1 do Statutu Szkoły). Analiza PSO, przeprowadzona w toku kontroli NIK wykazała, że zawarte w tym dokumencie wymagania edukacyjne zostały określone zbyt ogólnie, nie wskazano precyzyjnie sposobów sprawdzania osiągnięć uczniów oraz szczegółowych kryteriów oceny bieżącej. Było to niezgodne z § 3 ust. 3 pkt 1 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych*¹³.

Ponadto, wprowadzona w PSO kontrola i ocena poziomu sprawności fizycznej jest niezgodna z zasadą wyrażoną w § 7 *ww. rozporządzenia*, według której przy ustalaniu oceny m.in. z wychowania fizycznego należy w szczególności brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć. W analizowanym dokumencie brakuje również sposobu oceniania uczniów z deficytem ruchowym.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu wymiany sprzętu na atestowany.
2. Dokonywanie ewaluacji i modyfikacji wybranych programów nauczania i dostosowania ich do potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków Szkoły.
3. Podjęcie działań w celu objęcia zajęciami gimnastyki korekcyjnej wszystkich uczniów wymagających opieki w tym zakresie.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pani Dyrektor o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.

Rozdzielnik :

1. Adresat
2. Dep. Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego NIK
3. a/a

¹³ Dz. U. Nr 83, poz. 562 ze zm.